Pokoj a dobro

Katolícky časopis farnosti Markušovce

Založené 1999

Číslo 1 | Ročník 5 | Marec 2003

Blahoslavení plačúci, lebo budú potešení Strana 3

Jankine dve lásky (interview) Strana 6

Lieskovany História dedín farnosti Strana 8

Ľudia, ktorí sa vedia slušne vyjadrovať

KAM SA PODELA SLUŠNOSŤ A POZDRAV

Pokiaľ žijem, zaujímam sa o svet okolo seba. Napokon je to prejav života. Naposledy ma prekvapil „objav", že bývalý spišský biskup a kandidát na blahorečenie Ján Vojtaššák v roku 1944 založil *Bratstvo kresťanského pozdravu*, čo patrične oznámil listom všetkým vtedajším katolíckym biskupským úradom. Neviem, či sa vtedy táto dobrá myšlienka patrične vo verejnom živote ujala, ale keby sa aj bola ujala, určite by ju v roku 1948 zlikvidovali.

Musíte ale uznať, že je to myšlienka veľmi zaujímavá a priťahujúca. Vždy si na ňu spomeniem, keď počujem, ako sa dnešná mládež a vôbec mnohí dnešní ľudia neslušne vyjadrujú. Dokonca aj niektorí titulovaní „inteligenti" majú tento zlozvyk. Ako keby slušnosť a slušné vyjadrovanie bolo nemoderné, nemorálne alebo priam zakázané. Neslušnosť a oplzlosť sa stala pre mnohých „čnosťou", ba niektorí sa v tejto „čnosti" tak zdokonalili, že takmer každé druhé slovo, ktoré použijú, je neslušné alebo oplzlé. Človek nadobúda dojem, že oni majú svoj vlastný „vyjadrovací slovník" a že slušným slovám už ani nedokážu porozumieť. Akokeby sa stretali dva civilizačné svety: svet slušne sa vyjadrujúcich ľudí a svet vyjadrujúcich sa oplzlo. Pomaly si prestávame aj rozumieť, lebo hoci hovoríme po slovensky, obe skupiny hovoria po svojom. Hovoríme akoby dvoma cudzími jazykmi.

Stane sa, že stretnú farára. Niektorí už ani pred ním necítia nijaké zábrany, lebo potreba slušného vyjadrovania ich už „dôkladne" opustila. Ale ti, čo v sebe ešte „čosi" cítia, až je na nich vidieť, ako sa usilujú, premáhajú, dávajú si pozor, aby sa im „jazyk nepošmykol". A ako sa im „uľaví", keď farár opäť odíde...

A tak v mene slušnosti si niekedy želám, aby Boh vzkriesil takého Vojtaššáka ako kedysi Pán Ježiš Lazára. Aby napísal na všetky úrady katolícke i nekatolícke, biskupské i štátne. Aj všetky úrady samosprávy, ba na všetky úrady a inštitúcie, ktoré existujú na Slovensku a aby spolu založili „bratstvo slušného pozdravu" alebo „bratstvo ľudí, ktorí vedia slušne rozprávať". Možno by nás to pohlo, možno by ti druhí pochopili slušnosť ako „objav", po ktorom by zatúžili ako po nejakom svetovom jazyku, ktorým sa dohovoria so všetkými ľuďmi dobrej vôle a dobrého zmýšľania.

Každopádne táto myšlienka nesmie zahynúť, nesmie upadnúť do zabudnutia. V mene dobra a v mene našej slovenskej cti! Nemôžeme predsa dopustiť, aby neslušné a oplzlé výrazy zneucťovali našu reč a aby takáto reč zneucťovala Slováka. Nuž začnime v tejto kampani tam, kde sa dá, možno od seba, možno už aj od iných... Lebo kdesi a odkiaľsi začať treba.

Ján Duda

Snímka: Peter Lazor

Strach z výšok

AKO JE TO S NAŠOU DÔVEROU

Zážitok z môjho prvého letu je nezabudnuteľný. Nastúpila som do vrtuľníka britských jednotiek NATO a odhodlala sa na vyhliadkový let.

Do vnútra sme vošli štyria. Každý z nás prežíval tento let inak. Po svojom. Pilot sa nám chcel postarať o ozajstný zážitok, tak troška zaexperimentoval a nakláňal vrtuľník do strán. Oproti mne sedela moletnejšia dáma v pokročilom veku. Jej reakcie po tom, ako sme sa zdvihli do výšky, boli zmesou radostných, ale aj hysterických výbuchov. Vedľa mňa sedel tzv. „vševedko". Celý let komentoval a kriticky hodnotil spôsob pilotovania. Zrejme tiež patril do skupiny vodičov. Ale len tých pozemských vozidiel. Moja túžba vzlietnuť bola silná, no ustupovala úmerne so vzdialenosťou od zeme. Celý čas som tŕpla, či to prežijeme a priala som si čím skôr pristáť. Štvrtým pasažierom bol asi 8-ročný chlapček, ktorý nechápal naše trápne dospelácke správanie. On jediný dokázal naplno vychutnať pohľad z výšky.

Nerozhodná, uhundraný a ustráchaná tajne obdivovali chlapcov pokoj.

Celá tá epizóda vyvolala vo mne paralelu. Pripomenulo mi to vzťah človeka k Bohu. Lepšie povedané dôveru v Boha. On nás vo svojej nekonečnej láske pozýva na let po Jeho ceste. Je bezpečným Pilotom. Všetci, ktorí túžia prežiť múdro svoj život, chcú nastúpiť do Jeho vrtuľníka. No len čo nastúpia túto cestu, prejavy sú napriek túžbe rôzne. Jedni sa vedia navonok tešiť zo zážitku tohto letu. Ale ich prejavy radosti sú občas premiešané prejavmi hysterického strachu. Hlavne vtedy, keď to začína byť kritické. Keď Pilot nakláňa lietadlo do strán. Oni to chápu ako hazard, ohrozenie, necitlivosť voči nim. Ďalší sú celý čas uhundraní, komentujú a kritizujú spôsoby a metódy, akými nás náš Pilot po tej ceste vedie. Iní sa zasa kŕčovite pridržiavajú kabínky helikoptéry a najradšej by sa vrátili späť do „bezpečia" na zem. A v tej zahľadenosti do svojho strachu nevnímajú krásu letu. No existuje ešte ďalšia skupinka. Ti, podobní tomu chlapcovi. Tešia sa na let, dôverujú Pilotovi a naplno vychutnávajú zážitok – pohľad na krajinku. A žasnú, keď sa vrtuľník kriticky nakláňa. Vedia, že je to preto, lebo majú k dispozícii len malé okienko na pohľad na svet a že práve cez tieto kritické naklonenia uvidia mnohé iné – pekné zákutia krajiny.

Asi pol hodiny po lete som sedela pri šálke čaju a rozmýšľala som. Až vtedy mi došlo, že tá cesta nemala chybu. Škoda, že neskoro...

Monika Hodnická

Svet je krásny

Svet je krásny, radi ho pozorujeme a obdivujeme. Nesmieme však zostať len pri tom. Musíme sa zo sveta dvihať k Bohu. Krása sveta nás musí viesť k tomu, aby sme mysleli na oveľa väčšiu krásu a dokonalosť toho, od ktorého pochádza.

Svätý František pozeral na skalu a hovoril: „Pane, ty si skala, o ktorú sa ja, slabý človek, môžem oprieť." Na poli pozoroval kvetinky: „Ty, Pane, si ešte čistejší, krajší a milší ako tieto kvety." Obdivoval ešte neoperené malé vtáčatá, kukučky: „Aký si dobrý, Pane, že kŕmiš tieto malé chudobné stvorenia." František kráčal po ceste „vzostupu", mal rád obdivu, svätého obdivu. Ruský kozmonaut, ktorý po návrate z prechádzky po vesmíre referoval, že tam Boha nestretol, išiel cestou „zostupu", nadol, obdivoval len tento svet. Mnohí robia tak ako on: sú zamilovaní do ľudského pokroku, zveličujú veci, ktoré vyrába človek, a rozum, ktorý je Božím darom, požívajú len na to, aby vyhlasovali, že Boh je zbytočný. Pritom nevidia, aká obdivuhodná je zem, ktorú stvoril, aká bohatá a životodarná – uprostred vesmíru s nehostinnými planétami a hviezdami.

Keby prišiel niekto z hviezdy Sirius či niektorej inej a uvidel by našu zem, taký zelenú, kvitnúcu, obývanú miliardami živých bytostí, povedal by: „Ďakujem, Pane, že si mi doprial toto všetko vidieť!"

Aj bez toho, žeby sme pr[illegible] z ďalekej hviezdy – zvyknime si na jedno: neprestajne hovoriť Bohu „ďakujem".

Z knihy *Verím - Myšlienky k Vyznaniu viery Cirkvi* od Albina Lucianiho

(Pozn. red.: Albino Luciani sa stal pápežom, ktorého poznáme ako „usmievavého" pápeža – Jána Pavla I.)

Ľudstvo je stále viac veriace, počet ateistov klesá

Ľudstvo sa stále viac prikláňa k viere. Počet prívržencov veľkých svetových náboženstiev rastie rýchlejšie ako svetová populácia a počet ľudí bez vyznania a ateistov klesá. Vyplýva to z najnovších výpočtov štatistikov náboženstiev Davida B. Barretta a Todda M. Johnsona z USA. Každý tretí zo 6,28 miliardy obyvateľov našej zeme sa hlási ku kresťanstvu (2,1 miliardy - z toho je 1,2 miliardy katolíkov). Každý piaty obyvateľ zeme sa hlási k islamu (1,3 miliardy). Hinduistov je na svete 849 miliónov, teda 13,5 % svetového obyvateľstva. Budhistov je 5,[illegible] Ľudí bez vyznania a ateistov je na svete 938 miliónov, teda 15 %. Zvyšok ľudstva patrí do iných náboženstiev. Každoročný prírastok ľudí bez vyznania o 0,8 % a ateistov o 0,2 % leží ďaleko pod úrovňou rastu svetovej populácie 1,2 %. Z veľkých náboženstiev rastie najrýchlejšie počet moslimov - každoročne o 2,1%, za nimi nasledujú hinduisti s rastom 1,5 %. Kresťanstvo má ročný prírastok o 1,3% - teda len málo nad rastom svetovej populácie.

Zdroj: KATH-NET / TK KBS

Vydáva Rímskokatolícky farský úrad Markušovce pre farnosť Markušovce a filiálky Teplička, Pod Teplička a Lieskovany. Zodpovedná redaktorka: Mgr. Monika Hodnická. Redaktori: Cyril Hamrák, MUDr. Mária Krofká a externisti. Fotograf: Peter Lazor. Sadzba a grafická úprava: Peter Hamrák. Technické spracovanie: Slza, Jahodná 3550, 058 01 Poprad. Jazyková spolupráca: Mgr. Dagmar Repaská. Cenzor: Doc. ThDr. Ján Duda, PhD., Imprimatur: Prof. ThDr. František Tondra, spišský diecézny biskup, BÚ 16.2.1999, č. prot. 113/99. S povolením OÚ, odbor školstva a kultúry v Spišskej Novej Vsi, reg. č. 2/99. Náklad 500 kusov. Adresa redakcie: Rím. kat. farský úrad, Michalská 52, 053 21 Markušovce. E-mail:mon.hod@pobox.sk. Nepredajné. Redakcia si vyhradzuje právo upravovať príspevky. Nevyžiadané rukopisy nevraciame. Uzávierka budúceho čísla: **26.3.2003**

Blahoslavení plačúci, lebo budú potešení

„Keď Ježiš videl veľké zástupy, vystúpil na vrch. A keď sa posadil, pristúpili k nemu jeho učeníci. Otvoril ústa a učil ich: ... „Blahoslavení plačúci, lebo budú potešení...“ (Mt 5, 1-2,4)

Ako môže niečo také, niečo, čo nám spôsobuje bolesť a žiaľ, niečo také, čo nám láme naše srdce a situácia, ktorú si neželáme a ktorú vlastne ani nechceme, ale musíme prijať, ako sa nám toto môže stať radosťou, šťastím? Ako vlastne mohol Pán Ježiš bolesť srdca a plač povýšiť na blahoslavenstvo?

Aby sme si mohli dať odpoveď na tu spomenuté otázky, treba si bližšie všimnúť a vysvetliť samotné znenie Ježišovho blahoslavenstva. Ide totiž o to, aby sa nám naša vnútorná bolesť a utrpenie, naše slzy a smútok nestali prameňom vnútornej ubolenosti a skleslosti, ale aby sa nám stali cestou k vyšším a Božím hodnotám.

Dôvod plaču

Pán Ježiš prvú časť svojho blahoslavenstva vyslovil takto: *„Blahoslavení plačúci“*. Toto je slovenský preklad, ktorý uprednostňuje slovo „plakať“: blahoslavení plačúci, teda ti, čo plačú. Pôvodné grécke slovo *„penthountes“* zdôrazňuje jednak vnútornú bolesť človeka, ako aj výsledok tejto bolesti, čo sa môže prejaviť i slzami. Latinský preklad už uprednostňuje slovo slzy, keď hovorí: *beati qui lugent* (slov. *blahoslavení sú tí, čo plačú*). Lenže plakať možno od bolesti i od radosti, od šťastia i od nešťastia. Plakať možno naozaj z viacerých príčin. V blahoslavenstve Pán Ježiš má na mysli tých, čo plačú z dôvodu svojho vnútorného zármutku, ale aj tých, čo neplačú, ale srdce majú zlomené bolesťou a zármutkom (*Le beatitudini*, s. 23). To znamená, že nie všetci plačúci patria a sú zaradení do rámca Ježišovho blahoslavenstva, ale len tí, čo plačú z dôvodu svojho zármutku a vnútornej bolesti.

Prejav bezmocnosti

Treba nám aj rozpoznať, či všetci, ktorí plačú zo zármutku, patria aj medzi tých, o ktorých Ježiš hovorí, že sú blahoslavení a že budú potešení. Treba nám rozpoznať aj to, či môžeme v tejto veci niečo urobiť aj my, lebo značná časť tých, ktorí komentujú toto Ježišovo blahoslavenstvo, zdôrazňujú, že Ježiš v ňom uvádza človeka, ktorý je v pasívnej životnej situácii, lebo dolieha na neho smútok a plač (porov. *Quattro Vangeli commentati*, Torino 1990, s. 75).

Smútok ako modlitba

Milánsky arcibiskup a kardinál Carlo Maria Martini nás vyzýva, aby sme sa na toto Ježišovo blahoslavenstvo naučili pozerať v kontexte celej Biblie (*Le beatitudini*, s. 24). Totiž Biblia, Písmo sväté, má 45 kníh Starého zákona a 27 kníh Nového zákona. Spolu je to 72 kníh Písma svätého. Uprostred kníh Biblie sa nachádza aj jedna kniha, ktorá má názov Náreky. Nazýva sa tiež Kniha nárekov, alebo jednoducho a ľudovo Lamentácie. Pravdepodobne ju napísal prorok Jeremiáš a je to kniha básní, ktoré vznikli v ubolenom a smutnom ľudskom srdci. Lenže nie je to kniha iba ľudských vzdychov a trápení a bolesti. Je to zároveň kniha modlitby a kniha nádeje. Napríklad v tretej kapitole tejto knihy, po tom, ako sa spomína veľká ľudská bieda a smútok, čítame aj toto: *„Spomeň si Pane na moju biedu, na palinu a otravu. V spomienke je schúlená moja duša vo mne, pre toto budem dúfať (...) Pán je môj údel, nuž v neho dúfam“*.

To znamená, že hoci Kniha nárekov je plná ľudskej bolesti a zármutku, je predsa aj knihou modlitby, knihou, v ktorej človek volá k Bohu a dovoláva sa Božej pomoci a nádeje.

Takto máme, podľa milánskeho kardinála prežívať svoju bolesť a smútok aj my. Nemáme ho prežívať iba pasívne a oddávať sa svojmu bolestnému osudu, ale sa máme dovolávať v modlitbe Božej pomoci, ochrany a útechy.

Múr nárekov, časť Herodesových hradieb, ktoré obkolesovali jeruzalemský chrám na západnej strane
Snímka: archív

Prejav zármutku a zármutku nad hriechmi

Existuje ešte iný výklad Ježišovho podobenstva *„Blahoslavení plačúci“*. Ja sa ho dotknem len veľmi krátko. Cirkevní otcovia v kresťanskom staroveku, a potom aj cirkevní učitelia v kresťanskom stredoveku pri výklade tohto podobenstva veľmi zdôrazňovali smútok a plač človeka nad svojimi hriechmi. Asi v tom zmysle, že *„blahoslavení sú tí, čo smútia a plačú nad svojimi hriechmi, lebo oni budú potešení“*. Naozaj, pri sviatosti zmierenia nás kňaz pred udelením rozhrešenia vyzýva k ľútosti. Na začiatku sv. omše nás kňaz taktiež vyzýva k vyjadreniu ľútosti nad svojimi hriechmi. A ľútosť, to nie je nič iné, ako zármutok a bolesť duše nad spáchanými hriechmi.

Ján Duda

Eucharistia

LITURGICKÉ OKIENKO

Po bohoslužbe slova sa dostávame k bohoslužbe obety. Každý, komu sa dostalo aspoň minimum kresťanskej výchovy vie, že Eucharistia bola ustanovená pri poslednej večeri na Zelený štvrtok. Prečo má však nedeľa prednosť pre slávenie Eucharistie? Prečo nie štvrtok, aby sme ostali verní pamiatke Pána? Odpoveď na otázku, prečo sa už Cirkev od počiatku zhromažďuje v nedeľu na slávenie Eucharistie je tá, že je to deň vzkriesenia. Sláviť Eucharistiu je možné iba vtedy, keď bol vzkriesený Kristus. Aj sv. apoštol Pavol píše: „Ale ak nebol Kristus vzkriesený, potom je márne naše hlásanie a márna je aj vaša viera." (1 Kor 15, 14) Keby Kristus nebol vstal zmŕtvych, nebola by ani viera, ani cirkev, ani sviatosti.

Ďalším dôležitým faktom je, že Eucharistia nie je opakovaním poslednej večere, ani smútočnou hostinou na pamiatku istého Ježiša, možno veľkého človeka, sympatického, ale mŕtveho ako všetci ostatní. Mať účasť na nedeľnej sv. omši znamená stelesňovať vieru vo vzkrieseného Krista. Sláviť eucharistickú obetu neznamená, že si iba spomíname na to, ako sa za nás Pán Ježiš obetoval, neznamená to ani, že sa za nás obetuje stále znova a znova, pri každej omši. Jeho vykupiteľská obeta je jediná, trvá stále, a my ju slávením sv. omše spritomňujeme v čase a priestore. U Boha nie je minulosť ani budúcnosť, ale večné teraz, ktoré trvá neustále.

Čo sa týka matérie sviatosti Eucharistie je zrejmé, že ide o chlieb a víno, ktoré sa po premenení stávajú telom a krvou Pána Ježiša. Chlieb má byť pšeničný, čerstvý, má byť nekvasený. Víno je prirodné, hroznové, nesmie byť miešané s inými substanciami (čistý výťažok), s istou časťou vody (nemala by presiahnuť 1/5 vína).

Keď sa prizrieme symbolike prinášania týchto obetných darov, nájdeme tam hlboký zmysel. Jeho podstatou je snaha vyjadriť, že Eucharistia nie je len modlitba alebo pamiatka slávneho kríža, ale je to pokrm. Prinášame teda chlieb a víno veľkonočnej obety. Druhý význam tohto liturgického úkonu je spojený so samotným obetovaním (modlitby po prinesení na oltár) týchto darov. Prinášame chlieb a víno, aby sme priznali, že všetko, čo máme, je od všemohúceho Boha. Na to naväzuje zmiešanie vína s vodou, ktoré symbolizuje jednotu ľudskej a božskej prirodzenosti v Ježišovi Kristovi, premeny uskutočnenej pre nás.

Cyril Hamrák

MINIŠTRANTSKÝ SĽUB

„Videl som a počul som hlas mnohých anjelov okolo trónu, bytostí a starcov. Boli ich... tisíce tisícov a volali mohutným hlasom: Hoden je Baránok, ktorý bol zabitý, prijať moc, bohatstvo a múdrosť, silu, česť, slávu a dobrorečenie." (Zjv 5, 11-12)

Markušovski miništranti skladajú slávnostný sľub
Foto: Marián Centko

To je nebeská liturgia. Anjeli sa neprestajne klaňajú Bohu a spievajú na jeho slávu a chválu. To čo v nebi konajú anjeli, vykonávajú v našich kostoloch miništranti. Sú teda viditeľnými zástupcami anjelov. Ich služba je preto vznešená a posvätná. Je to služba Bohu i veriacemu ľudu, služba, ktorá rozmnožuje Božie milosti. Vyznačuje sa láskou, ochotou a často i obetavosťou. Pre dospievajúcich chlapcov, ktorí milujú Pána Ježiša, je nádherným darom. Mnohí prijímajú Božie pozvanie a s veľkou radosťou naň odpovedajú.

Aby sa zdôraznila hlboká vznešenosť takéhoto poslania a aby ju chlapci vnímali zodpovedne, ich prijatie do miništrantskej rodiny sa osobitne zdôrazňuje miništrantským sľubom, ktorý počas svätej omše pred celým cirkevným spoločenstvom vložia do rúk duchovného otca. Takejto udalosti predchádza krátka príprava v spolupráci s duchovnými otcami i staršími miništrantmi.

Od posledného miništrantského sľubu v Markušovciach už ubehlo pár rokov a odvtedy sa naša rodina viackrát rozrástla. Preto sa aj začiatok tejto zimy niesol v znamení príprav na slávnostné zloženie sľubov. Pre každého miništranta je takáto udalosť nezabudnuteľným zážitkom.

Je akousi „skúškou odvahy" zaviazať sa, že ich správanie počas liturgie, doma, v škole i všade kam prídu, bude príkladné.

Odvahu k takémuto zodpovednému kroku nazbierali desiati chlapci z Markušoviec: Martin Vilkovský, Marián Jánošík, Adam Sendrei, Janko Penták, Matej Penták, Juraj Hamrák, Tomáš Farkašovský s bratom Vlasťom Farkašovským, Janík Kapusta a I. Meštrov.

Chvíľa radosti nastala v sobotu 7.12.2002. Počas večernej svätej omše zložili chlapci sľub do rúk pána kaplána Budzáka, no hlavne do rúk Pána Ježiša. Urobili tak s veľkou radosťou. Veď sa stali služobníkmi oltára, miništrantmi v pravom slova zmysle.

I naďalej sa však vzdelávajú v liturgike a prehlbujú svoju lásku k Bohu a to najmä na spoločných stretnutiach, občasných športových aktivitách či výletoch, ktoré pomáhajú i upevneniu nášho spoločenstva, našej miništrantskej rodiny. Naši duchovní otcovia im v tom s veľkou radosťou pomáhajú, za čo im patrí naša vďaka. Všetci sa už tešíme, že na jar, po prvom svätom prijímaní, k nám opäť pribudnú čerstvé sily a naše rady sa znova rozrastú.

Jozef Súkeník

Manželstvo v Katolíckej cirkvi

Platný zväzok medzi mužom a ženou, jeho vznik, podmienky, prekážky a ťažkosti

Vznik manželstva

Aby vznikol medzi mužom a ženou platný manželský zväzok, sú povinní splniť tri podmienky:

1/ aby nebola medzi nimi žiadna manželská prekážka, ktorá by ich robila nespôsobilými pre uzavretie manželstva

2/ aby si navzájom vymenili medzi sebou manželský súhlas

3/ aby si manželský súhlas vymenili tzv. kánonickou formou, to jest spôsobom, ktorý je stanovený cirkevným zákonom

V skutočnosti je to trochu zložitejšie, ale v tomto článku podávame vznik manželstva z pohľadu Katolíckej cirkvi zjednodušene. Presný základ majú poznať duchovní pastieri, aby vedeli veriacim dobre poradiť a pomôcť aj v zložitých životných prípadoch. Pre veriacich však postačí podať túto náuku v určitom základnom náčrte.

Manželské prekážky

Prvou skupinou podmienok, ktoré sme spomínali v súvislosti so vznikom manželstva, sú manželské prekážky. Sú to cirkevným zákonom definované životné situácie medzi snúbencami, ktoré robia snúbencov nespôsobilými pre uzavretie manželstva. To prakticky znamená, že ak snúbenci uzatvárajú manželstvo v takej životnej situácii, ktorú cirkevné právo definuje ako manželskú prekážku medzi nimi, uzatvárajú manželstvo neplatne. Inými slovami: nevzniká medzi nimi nijaké manželstvo!

Takýchto životných situácii snúbencov, ktoré cirkevné právo definuje ako manželské prekážky, je spolu 12 (u gréckokatolíkov 13). V nasledujúcich číslach nášho časopisu sa budeme manželskými prekážkami zaoberať podrobnejšie, aby sme ich poznali a vedeli rozoznávať.

Snímka: archív

Manželské ohlášky

Na tomto mieste však považujem za potrebné dodať, že existencia životných situácii snúbencov, ktoré cirkevné právo definuje ako manželské prekážky, sa zisťuje manželskými ohláškami. Aj o manželských ohláškach existujú cirkevné predpisy, o ktorých si napíšeme taktiež v niektorom z budúcich čísel nášho časopisu.

Neodporúčané manželstvá

Existujú životné situácie medzi snúbencami, ktoré Cirkev nedefinuje ako manželské prekážky, ale ako neodporúčané manželstvá. Ide o životné situácie medzi snúbencami, z ktorých sa Cirkev z určitých dôvodov „neteší" a preto manželstvo medzi nimi neodporúča. Spomínané dôvody, z ktorých sa Cirkev „neteší", to sú práve tie životné situácie medzi snúbencami a zase spomínané „neodporúčanie" sa prejavuje tým spôsobom, že Cirkev robí snúbencom určité zákonom presne určené ťažkosti pri uzatváraní takéhoto manželstva. Nimi chce Cirkev poukázať a upozorniť snúbencov, že sa nachádzajú v životnej situácii, ktorá nie je priaznivá preto, aby medzi nimi vzniklo manželstvo, resp. môže veľmi nepriaznivo vplývať alebo aj ohrozovať ich manželský vzťah, ak by došlo k uzavretiu manželstva.

Ťažkosti, ktoré Cirkev robí snúbencom v takýchto situáciách, možno rozdeliť do dvoch skupín. Do prvej skupiny patria pastoračné a do druhej právnické. Ako pastoračné ťažkosti môžeme označiť napr. pohovory, v ktorých duchovní pastieri majú povinnosť poukázať snúbencom na možné „riziká", ktoré vyplývajú z ich životných situácii, prípadne im môžu aj slušnou formou navrhnúť, aby si svoje rozhodnutie vstúpiť do manželstva ešte dôkladnejšie premysleli a zvážili. Avšak diakoni a kňazi nemajú právo oddialiť vznik manželstva, ak sa snúbenci napriek upozorneniam pre manželstvo rozhodnú. Ak duchovní pastieri vyčerpajú pastoračné „ťažkosti" a ukážu sa ako neúčinné, nutne zo zákona musia nasledovať právne ťažkosti. Vlastne ide o jednu ťažkosť: duchovný pastier je povinný napísať na miestny biskupský úrad a požiadať o povolenie, aby mohol v mene Cirkvi asistovať pri vzniku takéhoto manželstva, pričom je povinný uviesť dôvody, pre ktoré snúbenci nástoja na uzavretí manželstva. Biskupský úrad veci náležite zváži a rozhodne. Rozhodnúť môže dvojako: uzavretie manželstva povoli alebo ho oddiali. Biskupský úrad, presnejšie miestny ordinár, môže z vážnych dôvodov manželstvo oddialiť.

Preto takým životným situáciám snúbencov, v ktorých im Cirkev neodporúča manželstvo, hovoríme aj manželstvá, ktorých uzavretie je viazané povolením (licenciou) miestneho ordinára. Takýchto životných situácií cirkevné právo pozná 10. Podrobnejšie sa nimi budeme zaoberať v niektorom z nasledujúcich čísel nášho časopisu.

Ján Duda

Jankine dve lásky

Slovensko je rozlohou malý štát. No napriek tomu mnohí z nás, ktorí radi navštevujeme pútnické miesta, nepoznáme neďaleku rímsko-katolícku Baziliku sv. Kríža v Kežmarku, ktorú pápež Ján Pavol II. roku 1998 vyhlásil za baziliku minor. A je to ozaj skvost nielen Spiša. No bol by hádam len historickou pamiatkou, keby nebol naplnený a obklopený duchom živej farnosti. A tá tu naozaj funguje. Aj vďaka zaujímavým osobnostiam.

Žena, lekárka, teologička, manželka, matka dvoch detí, takmer profesionálna žurnalistka, členka Rady pre masovokomunikačné prostriedky KBS, aktívna členka Networku Slovakia, šéfredaktorka kežmarského farského mesačníka Cesta... jednoducho ***MUDr. Mgr. Jana Viznerová***.

Kto z vás pozornejšie sleduje náboženské média, iste spozoroval častejšie sa vyskytujúce meno tejto autorky príspevkov v Katolických novinách, takmer pravidelných zamyslení v rádiu LUMEN i jej živé vystúpenia v Lumene a v televízii.

Keď som si dávala do súvisu všetky tieto aktivity s jej mladým vekom, vychádzalo mi, že jej deň má pravdepodobne 48 hodín. Alebo má poruke sekretárku? Ona sa na tento argument len pousmeje a jej úsmev prezrádza, že ak človek robí to, čo ho naplňa a teší a pokiaľ to všetko sprevádza neustála modlitba a dôvera v Boha, tak sa v zvládaní povinností dejú divy. Božie divy.

„Niečo vám ukážem", hovorí a vytiahne retiazku s dvoma príveskami. Jeden je symbolom medicíny a ten druhý je krížik. „Toto sú moje dve životné lásky." Janka sa rozhodla spojiť medicínu s teológiou a to spojenie tvorí rámec jej života. Samozrejme, že to neprišlo ľahko a samo od seba. Obe rozhodnutia boli dôkladne premodlené.

TEOLÓGIA

prameň a priestor tvorivosti

„Farnosť je miestom, kde žije Cirkev", hovorí, „a laici tu môžu byť v mnohom užitoční." Už ako mladé dievča sa veľmi aktivizovala vo farnosti. Viedla spevokol, pre ktorý aj tvorila piesne. Duchovné prebudenie sa udialo za totality v spoločenstve Svetlo života, v ktorom sa spoznala aj so svojím budúcim manželom a samozrejme veľa písala: denníky, básne, listy... „Všetko je to v človeku. Ide len o to, ako a kedy to dozrie a prejaví sa", odôvodňuje svoju bohatú tvorbu.

Tvorivé sklony sa navonok prejavili počas vysokej školy, keď v Kežmarku pôsobil Mons. Ján Maga, na ktorého si s úctou spomína. On začal vydávať v Kežmarku jeden z prvých náboženských časopisov po roku 1989, naddiecézny časopis Domov, v ktorom jej uverejnili prvé články. Popritom ju autorsky i ľudsky formovali také kňazské osobnosti, ako Mons. Maga a Prof. Hanus. L. Hanusa zaujali jej články a tak začali ich časté rozhovory. „Väčšinou rozprával on, ja som so zatajeným dychom počúvala", spomína. „Odporúčal mi teologické knihy, ktoré som spočiatku lúskala dosť ťažko – pri prvom prečítaní podčiarkujúc slová, ktorým som nerozumela a až pri druhom čítaní som začala vnímať aj obsah. Hanus bol vzácny človek, ktorý v priebehu svoj. života formoval generácie umelcov, filozofov, kňazských osobností..."

S nápadom, vytvoriť farský časopis, prišiel ďalší kežmarský farár, vdp. Jakub Grich. Keď to spomenul pred Jankou a jej snúbencom, rozhodli sa, skúsiť to. Nemali však ešte predstavu, ako by taký časopis mal vyzerať. Po rokoch spomínajú na prvé číslo: „Mali sme prichystané štyri strany článkov a keď nám ich v tlačiarni zalomili, neboli ani tri. Čo teraz? Veď iné články nemáme?", zhikli. Dnes je situácia iná. Začínajú 9. ročník a majú stálych prispievateľov a tiež veľa detí, ktoré pre Cestu kreslia a píšu. (To im môžeme len závidieť! - pozn. redakcie)

Pri práci na mesačníku Cesta

Ako si získali srdcia detí? „Základ vidím vo výchove v rodine. Záleží na tom, či ich k tomu rodičia vedú. A my tu takýchto rodín máme pomerne dosť."

Počas vysokoškolských štúdií zbadala v Katolíckych novinách oznam o možnosti štúdia teológie v Spišskej Kapitule a potešila sa. No najprv musela ukončiť jedno nesmierne náročné štúdium. Jeho ukončenie ale znamenalo začiatok ďalšieho, prihláška ihneď putovala do Spišského Podhradia.

„Mať Viznerovú v skupinke bolo rušné", spomínajú si jej bývalí spolužiaci. „Vnímavá, bystrá a hlavne plná otázok. Aj vtedy, keď ostatní už otázok nemali alebo ani odvahu na ne."

MEDICÍNA

povolanie s vyšším poslaním

Práca na internom oddelení si vyžaduje silné osobnosti. Mimoriadne naliehavo najmä vtedy, keď lekár urobí pre záchranu života všetko, čo je v jeho silách a napriek tomu, či už ako prirodzený následok alebo náhle, pacient umrie. Ako sa s touto skutočnosťou vysporiadala ona? „Keď sa akútne zachraňuje život, je rozdiel, či som v takejto chvíli súčasťou teamu lekárov alebo nesiem zodpovednosť za pacienta sama, čo sa stáva vtedy, keď som v službe a na oddelení sama. Ak pomoc z našej strany nestačí a človek zomiera v duchu sa modlím za jeho dušu, aby si ho Pán vzal k sebe. Ale interna je predovšetkým o živote a liečení, keď človeka privezú a odchádza na vlastných. Nielen o jednoznačných chorobách ako cukrovka či vysoký tlak, ale aj o zložitom pátraní po diagnóze, keď vidíme viaceré príznaky a na základe vyšetrení sa snažíme dopátrať k menu choroby, ktorú človek má, aby sme mohli dobre liečiť. Niekedy je veľkým umením, zistiť diagnózu. Každý človek reaguje inák, pribúdajú nové choroby, klasické choroby prebiehajú atypicky. A na medicíne je ešte zaujímavá aj tá možnosť, že sa stretávame s ľudskými osudmi, ktorých sa možno v nemocnici "dotknúť"."

So svojimi deťmi Lukášom a Ester

ČÍM VÄČŠIA KRÍZA, TÝM DLHŠIA TRAŤ?

Navonok by sa zdalo, že v jej živote klape všetko pekne a v poriadku. No vieme, že každý si so sebou nesie aj svoje problémy. Ako rieši svoje sklamania, svoje životné krízy, svoje „boľačky"?

„Keď už nič nepomáha", zamyslí sa, „ani dobré slovo ľudí srdcu blízkych, natiahnem botasky a utekám na štadión. Moja trať meria 4 km. Pamätám si, že po jednom veľkom sklamaní na vysokej škole som behala, necítiac únavu asi hodinu. V takýchto chvíľach niet nad fyzickú aktivitu, aby sa duch nezlomil a nepodľahol ľahostajnosti. Šport mi pomáha pri hľadaní vnútornej rovnováhy a kompenzovaní sedenia pri počítači – v práci aj doma."

Ak má človek veľa aktivít, môže sa ľahko stať, že niektorú zanedbá na úkor iných. Janka má na to svoju filozofiu: „Nezdá sa mi, že je toho veľa. V zamestnaní sa venujem práci, doma rodine a písať sa dá po večeroch a nociach. Ak sa nakumuluje viac vecí a terminov, venujem sa tomu, čo vnímam ako najdôležitejšie. Keď sa nič nedeje, to človeka deprimuje a unavuje. Život má mať svoju dynamiku. Dostať zdravé telo (hlavu, srdce, ruky, nohy), dostať talenty a počas života ich nielenže nevyužiť, ale ani nepoužiť, len nechať zhrdzavieť, je nezodpovedné. Snažím sa, aby pritom "všetci moji" cítili odo mňa dostatok lásky – deti, manžel, blízki..."

Keď sa ma pred časom Janka opýtala, aké mám životné vzory, tak som jej odpovedala, že sú to ti ľudia, ktorí sú v tejktorej oblasti odo mňa lepší.

Ona je pre mňa vzorom v tom, že sa snaží naplňať vo svojom živote to známe evanjeliové: „Pane, päť talentov si mi odovzdal a hľa, ďalších päť som získal." (Mt 25,20)

Zhovárala sa
Monika Hodnická
(fotografie: rodinný album Viznerovcov)

Vítam ťa, drahý pútnik!

Ak prichádzaš v pokoji, moje brány sa nezatvoria pre tvojimi krokmi. Stras prach zo svojho plášťa a pokochaj sa nádherami, ktoré ti ponúkam. Za spoločnú prechádzku ťa odmením veľkým zážitkom, množstvom tajomného a nepoznaného, trochou vzrušenia, ale hlavne dobrým pocitom. Neváhaj, ale smelo kráčaj mojou historickou cestou.
Tvoje mesto Kežmarok.

(úryvok z knihy: Kežmarok, perla pod Tatrami, 1999)

Lieskovany

Najmenšia z dedín farnosti

Lieskovany ležia v južnej časti Hornádskej kotliny v doline Levočského potoka. Územie predstavuje mierne zvlnenú odlesnenú pahorkatinu a rozprestiera sa na výmere 176 hektárov. Nachádzajú sa medzi Spišskou Novou Vsou a Markušovcami. Smerom na západ leží Spišská Nová Ves, na východ Markušovce, na severovýchod Odorín, na severozápad Danišovce, na juh Teplička.

Obecný úrad

Kostol - dominanta obce

Jednou z dominánt terajšej obce je kostol. V Lieskovanoch sa sv. omše do roku 1933 neslúžili. Na sv. omše sa chodilo do farského kostola v Markušovciach. V spomínanom roku 1933 bola v ľudovej škole v obci vyhradená jedna miestnosť na kaplnku. Oltár zakúpila p. Katarína Vibranská. Kaplnka bola zasvätená Panne Márii Nanebovzatej. V roku 1955 bola kaplnka zrušená, premenila sa na školskú triedu. Oltár a lavice boli presťahované do rodinného domu p. Michala Kozáka č. 23, kde sa slúžili sv. omše až do roku 1961. V tomto roku bol obecný pastiersky dom upravený a prispôsobený na kaplnku. Terajší kostol sa začal stavať už v roku 1989. Základný kameň posvätil sv. otec Ján Pavol II. 22. apríla 1990 v Bratislave. Kostol je zasvätený Panne Márii Nanebovzatej a posvätený 15.8.1990 spišským biskupom Františkom Tondrom.

Súčasťou kostola je aj zvonica. So stavbou sa začalo v roku 1989 a vysvätená bola 25. marca 1990 generálnym vikárom, súčasným pomocným biskupom Mons. A. Imrichom. Vo zvonici sú tri zvony: pôvodný z r. 1725 z pôvodnej starej zvonice a dva nové. Stredný z r. 1989 zasvätený ku cti Panny Márie Nanebovzatej a veľký zasvätený ku cti sv. Michala.

Týmto článkom chceme snáď odštartovať sériu článkov prinášajúcich informácie o dedinách našej farnosti. Budú informovať o ich bohatej histórii, pripomenú niektoré významné udalosti či viac priblížia niektoré pamiatky, prípadne i naše kostolíky. Časom možno prinesieme aj rozhovory s novozvolenými starostami, ktoviе? Tém a informácií je veľmi veľa. Ale nebudeme predbiehať a začneme pekne poporiadku. Dnes by sme chceli začať najmenšou z dedín.

Odvodenie názvu obce

Názov je odvodený od liesky, stromu, ktorý rástol na mieste terajšej obce. Pôvodne tu bol lieskový háj, ktorý bol vyrúbaný a na jeho mieste postupne vyrástla naša obec. Názov prešiel bohatým vývojom od roku 1277 po 1946, odkedy sa traduje už terajší názov Lieskovany. (1277-Lescoch, 1328-Liskuan, 1332-Leskowan, 1427-Monyoros, 1464-Stokfalva alias Lyskowan, 1564-Monioros alias Leczkocz, 1773-Leskowjan, 1920-Leskoviany, 1927-Lieskoviany, 1946-Lieskovany.)

Prvá písomná zmienka

Podľa predpokladu historikov obec jestvovala už pred tatárskym vpádom ako osada kopijníkov, ktorá plnila kráľovskú strážnu službu podobne ako Markušovce a Čepanovce. Prvá písomná zmienka o obci s názvom Lescoch ako majetku Mariássyovcov sa uvádza až v roku 1277, teda po vpáde Tatárov. Ich poddanými zostávajú obyvatelia až do roku 1848. V 16. storočí je len osadou. Za vlády Márie Terézie však obec získala aj historickú symboliku - pečať z roku 1772 s kruhopisom: „LISKOWIAN: M A R A S I S SUBDITI 1772", čo vo voľnom preklade znamená: „Lieskovany: Mariássymu podriadené 1772". Na základe tejto historickej pečate má terajší erb, vlajku a ďalšie symboly ako obecné pečiatky.

Erb obce

Prosba o pomoc

Tento článok predstavuje zlomok toho, čo sa dá o Lieskovanoch napísať. Tých informácií je aj o ostatných dedinách našej farnosti veľké množstvo. Dosť ťažko sa získavajú, obzvlášť tie staršie. Preto sa aj na vás ostatných farníkov obraciame s prosbou o pomoc pri ich získavaní. Budeme vám veľmi vďační, ak prispejete slovom, fotografiou alebo ak len jednoducho vecne poopravíte tie informácie, ktoré by neboli presné a pravdivé. Tešíme sa na vašu spoluprácu a vopred ďakujeme.

Fotografie: archív autora, archív Obecného úradu Lieskovany
Podľa informácií zo seminárnej práce M. Ovčiarikovej spracovala Mária Krotká

Markušovské organové prekvapenia

Počul som, že kostol sv. Michala už pripravil Markušovčanom pri jeho opravách nejedno prekvapenie. Najnovšie prekvapenia prináša oprava organa v kostole, ktoré sa vám pokúsim priblížiť.

Maďarský organ

Tým prvým je, že organ v markušovskom kostole je maďarskej „národnosti". Nezvratne to dokazuje nápis na hracom stole: Cs. (iszár) és kir. (ály udvari – orgona gyár Rieger Budapest és Jägerndorf, opus 1318 (slov. Cisársko-kráľovský dodávateľ – organová fabrika Rieger Budapest a Krnov, poradové výrobné číslo 1318). Predstavte si: na Spiši a maďarská národnosť! Musíte uznať, že je to naozaj prekvapenie. A hoci sa rok postavenia organa nikde v nápise neuvádza, podľa poradového výrobného čísla sa dá usudzovať, že to bolo okolo roku 1900. Teda už viac ako 100 rokov spievajú Slováci v Markušovciach podľa organu maďarského pôvodu. A šlo to. Nikto zo Slovákov si na to nesťažoval. Ba ani organ nemal „pripomienky", žeby slovenskej reči nerozumel. V Markušovciach máme teda excelentný príklad skvelého národnostného spolunažívania. Vtedy, keď maďarská i slovenská národnosť na prvom mieste spieva Bohu, si vždy spolu rozumejú a nedochádza k nijakým rozporom.

Kráľovský pôvod

O organe sa hovorí, že medzi hudobnými nástrojmi je vskutku kráľovským nástrojom. Dvojnásobne to platí o markušovskom organe, lebo bol postavený, ako to výslovne tvrdí nápis, cisársko-kráľovským dodávateľom z Budapešti. Aj organová skriňa je neogotická. Je rozdelená do troch polí, pričom každé pole má svoju samostatnú vežu (ako sa na organ kráľovského pôvodu aj patrí!) s trojuholníkovým zakončením a s lomeným oblúkom vo vnútri. Skriňa má aj množstvo vyrezávaných ozdôb: falií, akantových listov i ružíc. Takéto výtvarné riešenie bolo obvyklé na prelome 19. a 20. storočia a v Markušovciach aj dobre harmonizuje s interiérom kostola.

Ilustračná snímka: Elia Stupka

Skromnosť „kráľovskej výsosti"

Organ má jeden manuál, pedál, 10 registrov, z toho 3 extenzie a pneumatickú traktúru (pojem *pneumatická traktúra* znamená, že spojenie medzi klávesami a ventilmi obstaráva stlačený vzduch vedený v tenkých olovených rúrkach). Približne od roku 1950 má organ elektrické čerpadlo vzduchu, dovtedy sa vzduch tlačil ťahaním mechov šliapaním (nie je to bohviečo, ale „ich kráľovskej výsosti" svedčí aj istá skromnosť).

Organ má 414 píšťal, z toho 66 píšťal je ešte drevených a ostatné sú kovové. Najväčšie kovové píšťaly sú zo zinkovaného plechu, stredne veľké a malé sú z cinovoolovenej zliatiny. Píšťaly, ktoré sú viditeľné pri pohľade zvonka, sa nazývajú prospektové. Je zaujímavé, že v Markušovciach sa zachovali pôvodné vzácne cínové prospektové píšťaly (teda spred 100 rokov), čo je na Slovensku ojedinelým zjavom, lebo počas prvej svetovej vojny, keď bol nedostatok kovov na výrobu vojenskej munície, rozhodla sa rakúsko-uhorská armáda zhabať v prospech štátu z kostolov zvony a cínové píšťaly z kostolných organov a len málokde sa tomu podarilo zabrániť. Píšťaly sú teraz vyčistené a vyleštené a lesknú sa ako nové. Aj zlatenie organa bolo obnovené. „Ich kráľovskej výsosti" sa vrátil dôstojný vzhľad.

Nepríjemné červotoče

Najväčšou hrozbou pre markušovský organ je postupujúci drevokazný hmyz. Niektoré časti boli natoľko poškodené červotočom, že museli byť vymenené. Ostatné boli napustené špeciálnym roztokom, čo veriaci iste v kostole aj cítili. Zápach je skutočne veľmi nepríjemný. Ale iste samotný hmyz je ozajstným nepriateľom organa a človeka, hudby a krásy.

„Skladisko" v organe

Ďalšie prekvapenie nás čakalo, keď sme demontovali regulátor tlaku, ktorý je príslušenstvom elektrického čerpadla vzduchu asi z roku 1950. V priestore nad ním sme našli škatuľky od cigariet, cestovné lístky, obaly z keksov a žuvačiek, ba aj karty! Jednoducho všetko, čo „dobrý katolík" potrebuje, aby vydržal v nedeľu a vo sviatok necelú hodinu na chóre.

Smutné je robiť si z vlastnej krajiny smetisko. Ale robiť smetisko v kostole? Skutočne fakt na zamyslenie!

Záver

Markušovský organ má teda už viac ako 100 rokov. Chceme, aby po dôkladnej profesionálnej generálnej oprave dobre slúžil. A aby prinášal markušovským veriacim len samé príjemné prekvapenia. Lebo organ je naozaj kráľovským hudobným nástrojom a nie bezdôvodne si ho Cirkev vybrala, aby už toľké storočia doprevádzal spevy, ktorými veriaci oslavujú Pána Boha.

Peter Franzen, organár

S Tebou, v Tebe, pre Teba! Viac!

„Hľadal som piesne, ktoré by sa dotkli srdca. Piesne, ktoré nielen niečo znamenajú v mojom živote, ale ktoré sú tiež inšpiráciou pre ostatných."

Takto vyznáva svoj vzťah k hudbe hudobník Kenny Rogers alebo „Sweet Music Man". Osobne sa s ním stotožňujem. Keď spievať, tak určite srdcom. Duchovné piesne nám prinášajú osobnejší vzťah k Bohu. Pomáhajú nám ho lepšie chápať, cítiť jeho prítomnosť, milosť a jeho neprekonateľnú lásku k nám.

Každý sa dokáže priblížiť Bohu svojským spôsobom. Jednou z možností je aj hudba. Pri jej počúvaní, spievaní, alebo hraní cíti človek oduševnenie, obdiv, ale predovšetkým priateľstvo s Bohom. Tento pocit však nesmie byť vyvolaný umeleckou ani estetickou formou piesne. Hudba je veľký boží dar. Ak nám Boh daroval umenie vidieť ho cez ňu, nesmieme zaváhať a tento talent pestovať.

Hudba má neodmysliteľnú úlohu pri bohoslužbách. „Požiadavky na hudbu kresťanskej bohoslužby sa orientujú na svoj cieľ: predstaviť a uskutočniť zmŕtvychvstaním Ježiša Krista obnoveného človeka. Hudbu treba posudzovať nielen podľa toho, ako vzbudí činnú účasť, ani podľa jej estetickej alebo kultúrnej hodnoty, jej vekom nadobudnutej ctihodnosti alebo populárnosti, ale podľa toho, či dá veriacim hlas volať Kyrie eleison utláčaných, aby spievali Aleluja spasených, aby udržovali v bdelosti maranatha čakajúcich v nádeji na prichádzajúce kráľovstvo." (prevz. Bibel und Liturgie).

Hudba nikdy nesmie byť sebapredstavením, ale musí otvárať človeka pre prísľub evanjelia. Len vtedy môže byť užitočná kresťanskej bohoslužbe. „Spev napomáha činnú účasť tak, že jednotou hlasov dosahuje jednotu srdc, robí obrady bratskejšími, spevmi sa ľahšie vyjadruje tajomstvo." (Adoramus te, A. Konečný)

Hudba pri svätej omši môže mať rôzny charakter. V súčasnosti sa čoraz viac objavujú chrámové zbory, scholy, mládežnícke či detské spevokoly. Hitom sa stáva nová duchovná pieseň, ktorá má blízko k populárnej hudbe a oslovuje najmä mladšie generácie. Preto využíva aj podobný inštrumentár. Najčastejšie je to gitara a klávesové nástroje (syntetizátor), bicie nástroje, husle, flauty...

Ľudia hľadajúci osobitné posolstvo v hudbe neinklinujú k tejto forme hudby. Ale ku všetkému si človek nájde cestu. Obzvlášť sa týmto prihováram starším generáciám. Buďme zhovievavi a pamätajme, že Pán spája ľudí spevom.

A my, mladí priatelia, nájdime si vždy čas pre Boha. Zapojme svoje sily a prispejme k interpretácii duchovnej piesne napríklad aj v miestnom mládežníckom spevokole. Srdečne všetkých pozývame!

Lucia Hudáková

Zrada

Rastislav Lazor

I malá zrada
od priateľa
čos mala rada
bolí veľa.

Veľká rana
zahojí sa iba ak,
kľúčom odpustenia
otvorí sa srdce tak,
aby zloba z neho
mohla preč,
a znela opäť
dobrá reč.

Kresba: Vladimír Rimbala

Vážená redakcia!

V prvom rade sa vám chcem poďakovať za uverejnenie mojich myšlienok v našom časopise. Som tým poctená. Mnohí ľudia ma zastavili a ďakovali mi za pekný článok. Veľmi ma potešili, lebo som to naozaj nečakala. Taktiež ma povzbudili aj slová nášho otca biskupa Mons. F. Tondru na odpustovej slávnosti sv. Michala archanjela. Rozhodla som sa zasa vám napísať. Náhodou, hoci v živote nebýva nič náhodou, sa mi dostala do rúk vzácna kniha „Pútnikom večnosti", ktorú napísal Dr. Jozef Ligoš. Prečítala som mnoho kníh s náboženskou tematikou, ale táto kniha ma oslovila najviac. Sú tam vysvetlené všetky kresťanské sviatky, poučenia pre obyčajného človeka, príklady zo života a povzbudenia, aby sme sa nikdy nevzdali našej katolíckej viery v trojjediného Boha. Citujem: „Buďte hrdí, zvlášť dnes, že ste katolíci, vyznávači najkrajšej náuky, aká kedy bola, náuky Kristovej! Nebojte sa, lebo na vašej strane je víťazstvo! Len vypovedzte boj každému falošnému bohu! Buďte až do špiku celými kresťanmi! Všetko stavajte na Bohu! Riešte i sociálne problémy podľa zásad najvyššieho a najmodernejšieho sociológa Ježiša." Veru, to sú nadčasové slová. Napriek tomu, že kniha má už svoj „vek", je aj dnes aktuálna. Vrelo ju odporúčam prečítať každému a samozrejme podľa nej aj žiť.

Mária Cvengrošová
Pod horou, Markušovce

Aktivity mimo farnosti

• V sobotu 4. januára sa v Kolpingovom diele v Spišskom Podhradí konalo prvé sympózium omšových a liturgických vín. Pán farár Duda tam vystúpil s prednáškou na tému: „Cirkevné predpisy o omšovom víne". Účastníci mali možnosť ochutnať omšové vína z rôznych krajín (napr. Čechy, Morava, Maďarsko, Taliansko, Ukrajina, Taliansko, Moldavsko, Slovensko a iné).

• V dňoch 4. až 8. januára 2003 bol pán farár na pracovnej návšteve v Ríme, kde doprevádzal otca biskupa Mons. Františka Tondru. Cieľom jeho návštevy bolo predovšetkým pracovné stretnutie na Kongregácii pre kauzy svätých.

• V pondelok 13. januára sa konalo prvé zasadanie Cirkevného súdu Spišskej diecézy pod vedením súdneho vikára. Zhodnotenie súdneho roka 2002 podal súdny vikár Duda. V mene otca biskupa Mons. Františka Tondru prítomných pozdravil a povzbudil Mons. Andrej Imrich, spišský pomocný biskup a generálny vikár.

• V dňoch od 10. do 12. februára pán farár navštívil Budapešť, kde sa na pozvanie dekana Právnickej fakulty Katolíckej univerzity prof. Gézu Kuminetza zúčastnil na medzinárodnom právnickom sympóziu.

• V pondelok 11. februára vo večerných hodinách slovenský rozhlas odvysielal v rámci relácie „Cesty" rozhovor s cirkevnými právnikmi pri príležitosti 20. výročia vyhlásenia Cirkevného zákonníka z roku 1983. Redaktorka si do nahrávacieho štúdia Slovenského rozhlasu na Mýtnej ulici v Bratislave pozvala Mons. dr. Petra Holeca, súdneho vikára Cirkevného súdu v Košiciach, doc. Jána Dudu, súdneho vikára na Spiši a dr. Róberta Brtku, pomocného súdneho vikára na Spiši.

• V stredu 13. februára sa konalo v Kňazskom seminári v Spišskom Podhradí stretnutie cirkevných právnikov zo Slovenska pri príležitosti 20. výročia promulgácie Cirkevného zákonníka. Pán farár tam prednášal na tému: „Najnovšia reforma štúdia na fakultách kanonického práva".

Miništrantské aktivity

Počas vianočných prázdnin usporiadali Marián Centko a Ján Rimbala miništrantský šachový turnaj. Okrem šachu si mohli miništranti overiť svoje schopnosti aj v dáme a piškôrkach. Cieľom turnaja je nielen rozvíjanie psychických schopností, ale aj – a to je dôležitejšie – schopnosti ľudských (naučiť sa vedieť prijať prehru, byť ohľaduplný voči druhým, vedieť pochváliť súpera a uznať jeho kvality...). Ale predovšetkým išlo o zblíženie a lepšie spoznanie sa miništrantov navzájom.

Na prvých miestach sa umiestnili:

Šach:	1. Tomáš Farkašovský
	2. Vladislav Kráľ
	3. Martin Sakmár
Dáma:	1. Michal Bušovský
	2. Michal Kalafut
	3. Marián Centko
Piškôrky:	1. Marián Centko
	2. Martin Centko
	3. Vlastimil Farkašovský

Víťazi si okrem pekných cien odniesli aj príjemné spomienky a pocit, že si niečo vybojovali vlastnými silami. Tento turnaj bol už druhý v poradí (prvý bol pred rokom). Veríme, že si do budúcnosti vybuduje pekný tradíciu.

Ján Rimbala

Pracovné aktivity

• 31. decembra 2002 po sv. omši v Markušovciach a v Tepličke podal pán farár správu o finančnom hospodárení farnosti a spomínanej filiálky. Správu o hospodárení filiálky Lieskovany podal na Nový rok.

• Firma Franzen a spol. od 7.1. do 28.2. 2003 realizovala opravu organa v kostole sv. Michala v Markušovciach.

Duchovné aktivity

• Počas vianočných sviatkov pán farár s pánom kaplánom vykonali požehnanie rodín v ich domoch v Markušovciach, Tepličke, Pod Tepličke a Lieskovanoch.

• V nedeľu Svätej rodiny začal po rodinách našej farnosti a filiálok v rámci roka sv. ruženca, ktorý vyhlásil Svätý Otec Ján Pavol II., aj u nás putovať ruženec. V nedeľu pri sv. omši si vždy iná rodina prevezme ruženec a potom počas týždňa sa ho modlievajú doma spoločne. V nasledujúcu nedeľu si prevezme v kostole od kňaza ruženec iná rodina a tak ruženec putuje po jednotlivých rodinách. V Markušovciach a Tepličke putujú dva ružence a v Lieskovanoch jeden ruženec tak, aby ho mala možnosť prijať každá rodina a modliť sa ho spoločne počas jedného týždňa.

• V nedeľu 5. januára dostali deti v Markušovciach, Tepličke a Lieskovanoch darčeky. Nikto však nedostal darček zadarmo. Na obrázok, ktorý dostal 6. decembra (na Mikuláša) si musel statočne zaznačovať dobré skutky, ktoré urobil počas adventnej a vianočnej doby a ktorý odovzdal na Vianoce Ježiškovi k jasličkám. V spomínanú nedeľu 5. januára našli deti svoj darček pri jasličkách.

• Pán farár sa stretol s matkami jednotlivých ruží, aby s nimi koordinoval ružencové bratstvá v súlade so zavedením desiatku „svetla".

• V piatky bývajú duchovné stretnutia mladých, ktoré vedie Martina Mrovčáková. Zdá sa, že tieto stretnutia, vďaka Bohu, sa tešia stále väčšej obľube mladých.

• V piatok pred sv. omšou býva nácvik spevokolu, ktorý vedie Jozef Súkeník a Lucia Hudáková.Pozývame záujemcov, aby sa pripojili k tejto peknej aktivite.

Kolaudácia organa

V sobotu 1. marca 2003 sa konala v markušovskom farskom kostole kolaudácia organa po generálnej oprave. Sv. omšu o 18,00 celebroval doc. Amantius Akimjak s domácimi kňazmi Jánom Dudom a Jánom Budzákom. Na obnovenom organe liturgiu doprevádzal domáci organista Jozef Súkeník, absolvent Organovej školy v Markušovciach z Farského centra vzdelávania, ktorú najprv viedol doc. Akimjak a v súčasnosti vedie dr. Rastislav Adamko. Ako odborná porota boli prítomní, okrem doc. Akimjaka, dr. Bernadeta Kicková, dr. Olejníková a dr. Adamko. Po sv. omši zahrala na organe niekoľko skladieb dr. Olejníková, ktorú na husliach doprevádzal dr. Adamko. Na záver komisia skontrolovala stav organa po stránke hudobnej i technickej, o čom bol urobený písomný zápis. Na záver pán farár poďakoval organárom za ich prácu (písali sme o nich v minulom čísle nášho časopisu), ako aj odbornej komisii za kolaudáciu. V zmluve je záruka na opravy na 5 rokov.

Informácie spracoval Ján Duda

Milí mladí priatelia,

Snímka: P. Lazor

v poslednom – vianočnom vydaní nášho časopisu ste mali za úlohu zavinšovať nám, teda napísať pekné vinše. Dobre vieme, že bola veľmi tuhá zima. Z toho dôvodu vám zrejme zamrzli perá, pretože nám napísali len Juraj Hamrák a súrodenci Královi, ktorých samozrejme odmeníme.

Spomeňte si s nami, čo sa počas Vianoc a nového roka najviac praje. Áno, hlavne veľa zdravia, šťastia... Čo znamená byť zdravým, to všetci ovládame. No viete, čo je byť šťastným?

Poznám jeden príbeh, v ktorom sa vraví, že na svete žil starec, ktorý nebol nikdy mladý. Nemal v čo dúfať a už ho ani nič neznepokojovalo. Nevedel plakať ani usmievať sa. Nič z toho, čo sa dialo, ho nezarmucovalo, ani v ňom nevyvolávalo úžas. Celé dni leňošil, a ani sa mu neráčilo pozrieť na nebo, na ten nesmierny belasý krištáľ, ktorý aj preňho každý deň Pán vyčistil mäkučkou vatou oblakov. Občas mu ľudia dávali rôzne otázky, na ktoré odpovedal:

-„Šťastie je výmyslom hlúpych."

-„Kto sa obetuje pre ľudí, je blázon!"

-„Bolo by lepšie, keby umelci a básnici mlčali."

Postupne jeho zlé myšlienky nakazili svet. Ten starec sa volal Pesimizmus (taký, čo vidí a vníma iba zlé veci). Zamoril svojím mrazivým dychom dobrotu, lásku, veľkodušnosť.

To všetko sa Pánu Bohu nepáčilo a rozhodol sa to napraviť. Zavolal si dieťa a povedal: „Choď a pobozkaj toho starého chudáka." Dieťa poslúchlo. Zavesilo sa svojimi nežnými a bucľatými rúčkami starcovi na krk a vtlačilo mu nežný bozk na zvráskavenú tvár. Starec sa prvýkrát v živote začudoval. Zachmúrené oči sa mu rozjasnili. Nik ho nikdy nepobozkal. Tak otvoril oči životu a umrel s úsmevom na tvári. Zrejme sa stal šťastným.

Niekedy naozaj stačí bozk alebo povedať: *„Mám ťa rád, ďakujem,..."*

Dostala si na narodeniny čokoládový dezert? Mala by si sa so súrodencami podeliť. Najradšej by si však všetky cukríky pojedla sama. Sú to tvoje obľubené. Nakoniec ich všetky podaruješ súrodencom. To je obeta. To je tvoje veľké šťastie. Urobila si šťastných niekoľko ľudí naraz. Ten pocit urobí šťastnou i teba.

Tak veľmi sa ti dnes nechce umyť riad. No pozbieraš sily, umyješ ho. Urobila si mamičku šťastnou, spolu prežijete šťastie.

Šťastie možno prežiť každý deň. Záleží len na nás, či ho chceme skutočne prežiť.

Milú kresbičku, ako poďakovanie Ježiškovi za vianočný darček, nám do redakcie zaslala budúca školáčka Mária Dutková z Markušoviec.

MILÝ JEŽIŠKO!
ĎAKUJEM TI, ŽE SI SA
NARODIL, AŽE SI PRIŠIEL
K NÁM. ĎAKUJEM TI AJ ZA
DARČEK, KTORÝ SOM DOSTALA OD
TEBA V KOSTOLE. MÁRIA DUTKOVÁ

Zasmej sa...

Z modlitbičiek najmenších

Nebeský Otče, daj, prosím Ťa, medzi Vianoce a Veľkú noc nejaký ďalší sviatok. Teraz tu nič poriadne nemáme.

Milý Bože, zasa som stratila rukavicu a ak sa za mňa nikto neprihovorí, tak ma vyhrešia. Prihovor sa, prosím.

Pane, to je hrozné, ako vystrelujú kozmonautov krúžiť okolo sveta. Nedovoľ, prosím, aby spadli na náš dom.

Tajnička

Kamaráti, v tajničke nájdete dokončenie úryvku modlitby Otče náš, ktorú sa Maťko nedávno učil: *chlieb náš každodenný daj nám...* (tajnička)

1. meno proroka
2. ten, ktorého prehltla veľryba
3. prví ľudia na zemi : Adam a ...
4. Pán Ježiš je Boží ...
5. Zviera s hrbom na chrbte

1.								
2.								
3.								
4.								
5.								

Milí kamaráti, príde jar, prebudí sa príroda, hádam rozmrznú i vaše perá. Nuž nám napíšte pekný zážitok, v ktorom ste prežili šťastie. Tešíme sa na vaše príspevky.

Stránku pre deti pripravila: Adriana Lazorová